



**Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van de Britse militaire begraafplaatsen te Heuvelland**

DE VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING,

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004 en 10 maart 2006;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juli 2004 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 15 oktober 2004, 23 december 2005, 19 mei 2006, 30 juni 2006, 1 september 2006, 15 juni 2007, 28 juni 2007, 10 oktober 2007, 14 november 2007, 5 september 2008, 22 september 2008 en 6 januari 2009;

Gelet op het ministerieel besluit van 31 december 2007 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van de Britse militaire begraafplaatsen te Heuvelland;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 04 december 2008,

**BESLUIT :**

**Artikel 1.** Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004 en 10 maart 2006:

- 1) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Dranoutre Military Cemetery met toegangspad  
Gelegen te Heuvelland (Dranouter), Victoriastraat z.nr.;

Bekend ten kadaster:

Heuvelland, 4<sup>e</sup> afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 214M2

- 2) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Godezonne Farm Cemetery

Gelegen te Heuvelland (Kemmel), Kriekstraat z.nr.;

Bekend ten kadaster:

Heuvelland, 7<sup>e</sup> afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 104C

- 3) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument

Britse militaire begraafplaats Irish House Cemetery met toegangspad

Gelegen te Heuvelland (Kemmel), Savaardlindestraat z.nr.;

Bekend ten kadaster:

Heuvelland, 7<sup>e</sup> afdeling, sectie C, perceelnummer(s) 469D, 469M

- 4) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument

Britse militaire begraafplaats Kemmel Chateau Military Cemetery

Gelegen te Heuvelland (Kemmel), Nieuwstraat z.nr.;

Bekend ten kadaster:

Heuvelland, 7<sup>e</sup> afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 341E

- 5) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument

Britse militaire begraafplaats Kemmel No. 1 French Cemetery

Gelegen te Heuvelland (Kemmel), Vierstraat z.nr.;

Bekend ten kadaster:

Heuvelland, 7<sup>e</sup> afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 181D

- 6) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument

Britse militaire begraafplaats Klein-Vierstraat British Cemetery

Gelegen te Heuvelland (Kemmel), Molenstraat z.nr.;

Bekend ten kadaster:

Heuvelland, 7<sup>e</sup> afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 182B/02

- 7) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument

Britse militaire begraafplaats La Laiterie Military Cemetery

Gelegen te Heuvelland (Kemmel), Kemmelstraat z.nr.;

Bekend ten kadaster:

Heuvelland, 7<sup>e</sup> afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 233E

8) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument

Britse militaire begraafplaats Lindenhoek Chalet Military Cemetery

Gelegen te Heuvelland (Kemmel), Gremmerslinde z.nr.;

Bekend ten kadaster:

Heuvelland, 7<sup>e</sup> afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 614B2

9) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Suffolk Cemetery met toegangspad

Gelegen te Heuvelland (Kemmel), Kriekstraat z.nr.;

Bekend ten kadaster:

Heuvelland, 7<sup>e</sup> afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 149B

10) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats La Clytte Military Cemetery

Gelegen te Heuvelland (Loker), Reningelststraat z.nr.;

Bekend ten kadaster:

Heuvelland, 6<sup>e</sup> afdeling, sectie C, perceelnummer(s) 575K

11) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Locre Hospice Cemetery met graf Majoor Redmond en toegangspad

Gelegen te Heuvelland (Loker), Godschalckstraat z.nr.;

Bekend ten kadaster:

Heuvelland, 6<sup>e</sup> afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 309F

12) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Locre No. 10 Cemetery

Gelegen te Heuvelland (Loker), Dikkebusstraat z.nr.;

Bekend ten kadaster:

Heuvelland, 6<sup>e</sup> afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 516B

13) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Kandahar Farm Cemetery

Gelegen te Heuvelland (Nieuwkerke), Nieuwkerkestraat z.nr.;

Bekend ten kadaster:

Heuvelland, 3<sup>e</sup> afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 178F

14) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Maple Leaf Cemetery met toegangspad  
Gelegen te Heuvelland (Nieuwkerke), Zakstraat z.nr.;  
Bekend ten kadaster:  
Heuvelland, 3<sup>e</sup> afdeling, sectie C, perceelnummer(s) 886F

15) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Westhof Farm Cemetery  
Gelegen te Heuvelland (Nieuwkerke), Eikelstraat z.nr.;  
Bekend ten kadaster:  
Heuvelland, 3<sup>e</sup> afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 283B

16) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Westoutre British Cemetery  
Gelegen te Heuvelland (Westouter), Poperingestraat z.nr.;  
Bekend ten kadaster:  
Heuvelland, 5<sup>e</sup> afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 662E2

17) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Cabin Hill Cemetery met toegangspad  
Gelegen te Heuvelland (Wijtschate), Waterputstraat z.nr.;  
Bekend ten kadaster:  
Heuvelland, 1<sup>e</sup> afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 235D (DEEL), 235C (DEEL)

18) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Croonaert Chapel Cemetery met toegangspad  
Gelegen te Heuvelland (Wijtschate), Voormezelestraat z.nr.;  
Bekend ten kadaster:  
Heuvelland, 1<sup>e</sup> afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 349B, 349C

19) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Derry House Cemetery No. 2 met deel Duitse bunker  
Gelegen te Heuvelland (Wijtschate), Krommestraat z.nr.;  
Bekend ten kadaster:

Heuvelland, 1<sup>e</sup> afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 309D

20) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Lone Tree Cemetery met toegangspad  
Gelegen te Heuvelland (Wijtschate), Kruisstraat z.nr.;  
Bekend ten kadaster:  
Heuvelland, 1<sup>e</sup> afdeling, sectie E, perceelnummer(s) 163F

21) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Oosttaverne Wood Cemetery  
Gelegen te Heuvelland (Wijtschate), Rijselstraat z.nr.;  
Bekend ten kadaster:  
Heuvelland, 1<sup>ste</sup> afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 935H, 1006C

22) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats R.E. Farm Cemetery  
Gelegen te Heuvelland (Wijtschate), Wulvergemstraat z.nr.;  
Bekend ten kadaster:  
Heuvelland, 1<sup>e</sup> afdeling, sectie E, perceelnummer(s) 113G

23) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Somer Farm Cemetery  
Gelegen te Heuvelland (Wijtschate), Hollebekestraat z.nr.;  
Bekend ten kadaster:  
Heuvelland, 1<sup>e</sup> afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 906C

24) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Spanbroekmolen British Cemetery met toegangspad  
Gelegen te Heuvelland (Wijtschate), Scheerstraat z.nr.;  
Bekend ten kadaster:  
Heuvelland, 1<sup>ste</sup> afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 182F, 159A (DEEL)

25) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Torreken Farm Cemetery No. 1 met toegangspad  
Gelegen te Heuvelland (Wijtschate), Langebunderstraat z.nr.;  
Bekend ten kadaster:  
Heuvelland, 1<sup>ste</sup> afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 2D2, 64K

26) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Wytschaete Military Cemetery met gedenkkruis voor de '16th Irish Division'

Gelegen te Heuvelland (Wijtschate), Wijtschatestraat z.nr.;

Bekend ten kadaster:

Heuvelland, 1<sup>e</sup> afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 219B, 67D2

27) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Packhorse Farm Shrine Cemetery met toegangspad

Gelegen te Heuvelland (Wulvergem), Lindestraat z.nr.;

Bekend ten kadaster:

Heuvelland, 2<sup>e</sup> afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 347D

28) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Pond Farm Cemetery met toegangspad

Gelegen te Heuvelland (Wulvergem), Vrooilandstraat z.nr.;

Bekend ten kadaster:

Heuvelland, 2<sup>e</sup> afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 270C, 270F, 269H

29) Wegens de historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde en wegens de artistieke en historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Britse militaire begraafplaats Wulverghem-Lindenhoek Road Military Cemetery  
Gelegen te Heuvelland (Wulvergem), Hooghofstraat z.nr.;

Bekend ten kadaster:

Heuvelland, 2<sup>e</sup> afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 512D, 512E (DEEL)  
(dienstgebouw)

**Art. 2. Het algemeen belang** dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

1) De Britse militaire begraafplaats Dranoutre Military Cemetery met toegangspad wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Nadat de '1st Cavalry Division' op 14 oktober 1914 Dranoutre kon heroveren op de Duitse vijand, bleef het dorp in geallieerde handen tot in april 1918 (Duitse Lente-Offensief). Dranoutre Military Cemetery werd vanaf juli 1915

tot het voorjaar van 1918 gebruikt door gevechtseenheden en medische posten. Na de geallieerde herovering van het dorp op 30 augustus 1918 volgden nieuwe bijzettingen. In 1923 werden 19 graven van het kerkhof naar deze begraafplaats overgebracht. Nu liggen er 459 militairen begraven, het merendeel afkomstig uit het Verenigd Koninkrijk.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Begraafplaats ontworpen door Charles Holden en W.H. Cowlshaw, aangelegd in verschillende niveaus die afgebakend zijn met breukstenen muurtjes. Centraal vooraan staat het 'Cross of Sacrifice'. Een natuurstenen schuilgebouw met een dak opgebouwd uit trapsgewijs geplaatste witte natuurstenen blokken staat in de zuidoostelijke hoek. De begraafplaats en het toegangspad worden getooid met bloemperken, struiken (waaronder Portugese laurierkers) en berken.

- 2) De Britse militaire begraafplaats Godezonne Farm Cemetery wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats aangelegd in de tuin van 'Godezonne Farm' in de periode februari - mei 1915 door de '2nd Royal Scots' en de '4th Middlesex'. In 1916 werden nog eens 3 graven toegevoegd. Na de oorlog werd de begraafplaats uitgebreid met 59 graven uit de slagvelden ten noorden en oosten van Kemmel. Nu liggen er 79 militairen begraven, waarvan er 44 niet meer geïdentificeerd konden worden.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Kleine, ommuurde begraafplaats ontworpen door W.H. Cowlshaw. De begraafplaats is in 2 niveaus aangelegd, met het 'Cross of Sacrifice' als centraal verbindingspunt. Bloemperken, struiken, essen en een groenscherm achteraan toeien het geheel.

- 3) De Britse militaire begraafplaats Irish House Cemetery met toegangspad wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats ontstaan naar aanleiding van de Mijnslag van 7 juni 1917, toen de 16<sup>de</sup> (Ierse) divisie er haar doden begroef. De '11th Royal Irish Rifles' herbegroeven er toen ook 33 mannen van de '1st Gordon Highlanders', die in december 1914 omgekomen waren tijdens een aanval bij 'Petit Bois' (Wijtschate). 30 van hen liggen naamloos onder 1 grafsteen begraven. De begraafplaats werd periodiek gebruikt tot aan het Duitse Lente-Offensief, en opnieuw in september 1918. Nu liggen er 121 doden begraven.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Kleine begraafplaats, ontworpen door W.H. Cowlshaw, met een natuurstenen ommuring met kleine bloembakken. Tegen de westelijke muur is een zitbank uit witte natuursteen uitgebouwd. Daartegenover staat het 'Cross of Sacrifice' op een platform met treden. Het geheel wordt getooid met bloemperken, struiken en 2 esdoorns.

- 4) De Britse militaire begraafplaats Kemmel Chateau Military Cemetery wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats aangelegd in december 1914 in het noordelijke deel van het kasteeldomein van Kemmel. Ze bleef in gebruik tot aan het Duitse Lente-Offensief in het voorjaar van 1918. Tijdens de Duitse bezetting werd het dorp zwaar beschoten, waardoor het kasteel en de begraafplaats grotendeels vernield raakten. Na de herovering van Kemmel op 31 augustus 1918 werd de begraafplaats in september en oktober 1918 verder gebruikt. Naast de 1135 doden uit de Eerste Wereldoorlog liggen er 22 doden uit de Tweede Wereldoorlog (mei - juni 1940)

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Begraafplaats ontworpen door E. Lutyens en G.H. Goldsmith. De toegangspartij met 2 hoge bakstenen rondboogconstructies, die bovenaan driehoekig zijn afgewerkt, verwijst naar het verwoeste kasteel dat niet meer heropgebouwd werd. Vanaf de toegang vertrekt een brede laan, gemarkeerd door tulpenbomen, naar de 'Stone of Remembrance' en het 'Cross of Sacrifice'. Het geheel wordt getooid met bloemperken, struiken en sierkersen.

- 5) De Britse militaire begraafplaats Kemmel No. 1 French Cemetery wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats die getuigt van het verwoestende karakter van de oorlog, want de oorsprong ervan is niet gekend. In de omgeving van de Vierstraat werd hevig gevochten tijdens het Duitse Lente-Offensief. De begraafplaats werd kort na de oorlog ontdekt door de Franse dienst voor oorlogsgraven. Er lagen Duitse, Franse en Britse graven. De Franse graven werden verwijderd, terwijl Britse en Duitse graven werden toegevoegd. Nu liggen er 390 doden uit de Eerste Wereldoorlog, waarvan er nauwelijks 41 geïdentificeerd konden worden. Hiertoe behoren 94 Duitsers, op 5 na allemaal onbekend gebleven.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Begraafplaats ontworpen door E. Lutyens en W.H. Cowlshaw, heel mooi gelegen op een heuvelrug, met zicht op het nabijgelegen Klein-Vierstraat British Cemetery. Toegang via een lange trap, die geflankeerd wordt door bakstenen muren. Tegen de helling is Japanse kardinaalsmuts aangeplant.



Op de met bakstenen ommuurde begraafplaats staan o.m. het 'Cross of Sacrifice' en een bakstenen schuilgebouw met een dak uit trapsgewijs geplaatste witte natuurstenen blokken. De graven zijn vrij regelmatig aangelegd in 2 perken. De Duitsers liggen op de laatste 2 rijen in een aantal enkel-, dubbel- en massagraven. Het geheel wordt getooid met bloemperken en struiken, terwijl het middenpad gemarkeerd wordt door buxussen.

6) De Britse militaire begraafplaats Klein-Vierstraat British Cemetery wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats genoemd naar het nabijgelegen gehucht 'Vierstraat', waar de herberg 'Kleine Vierstraat' stond. Vooral tijdens het Duitse Lente-Offensief werd hier in de omgeving fel gevochten. Tussen januari 1917 en januari 1918 werden er doden begraven door medische posten en gevechtseenheden, in april 1918 werden nog graven toegevoegd. Van de 437 oorspronkelijke graven behoorden er 188 toe aan artillerie-eenheden. Na de wapenstilstand werden nog 364 graven toegevoegd, waardoor er nu 804 militairen begraven liggen.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Begraafplaats ontworpen door E. Lutyens en J.R. Truelove, in een heel mooi landschappelijk en heuvelachtig kader gelegen. Aan straatzijde wordt de begraafplaats afgebakend met een natuurstenen muur met op het hoogste punt een natuurstenen schuilgebouw, die aan de kant van de begraafplaats is opengewerkt met 2 witte zuilen. Op de begraafplaats is zowel een 'Cross of Sacrifice', geflankeerd door populieren als een 'Stone of Remembrance' aanwezig. De graven liggen vrij regelmatig verspreid over 7 perken, die met bloemperken en struiken worden getooid.

7) De Britse militaire begraafplaats La Laiterie Military Cemetery wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats tussen november 1914 en oktober 1918 gebruikt, behalve de periode tussen het Duitse Lente-Offensief en de Ontzettingsgevechten (begin september 1918). Opvallend is dat verscheidene perken als regimentsbegraafplaatsen werden gebruikt, o.m. door de '26th, 25th & 24th Canadian Infantry Battalions' en de '5th Northumberland Fusiliers'. Na de oorlog werden er nog graven uit de slagvelden ten noorden en noordoosten van Kemmel toegevoegd. Nu liggen er 751 doden begraven, waarvan er 180 niet meer geïdentificeerd konden worden.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Begraafplaats ontworpen door E. Lutyens en G.H. Goldsmith. Lager gelegen dan het straatniveau moet ze via een trap betreden worden. Ze wordt deels

omgeven door een rode bakstenen muur, deels door een haag van Portugese laurierkers. De 'Stone of Remembrance' staat rechts vooraan op de begraafplaats, het 'Cross of Sacrifice' staat centraal. Het bakstenen schuilgebouw is in een klassicerende stijl opgetrokken, met een zadeldak, gebroken fronton en rondboogopening. De graven zijn vrij regelmatig verspreid over 12 perken.

8) De Britse militaire begraafplaats Lindenhoek Chalet Military Cemetery wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats aangelegd tussen maart 1915 en oktober 1917, door gevechtseenheden en medische posten. Na de oorlog werden er nog een 130-tal graven toegevoegd, afkomstig uit de slagvelden rond Kemmel. Nu liggen er 317 militairen begraven, waarvan er 69 niet meer geïdentificeerd konden worden. Voor 6 van hen werd een 'special memorial' opgericht, omdat aangenomen wordt dat ze onder een naamloze grafsteen begraven liggen.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Begraafplaats ontworpen door Ch. Holden en W.C. Von Berg. Het terrein is hoger dan het straatniveau gelegen, genivelleerd en met een bakstenen muur omgeven. De toegangspartij bestaat uit een hoog, tweeledig smeedijzeren hekken tussen bloembakken en een met bakstenen ommuurd en geplaveid platform. Het 'Cross of Sacrifice' staat centraal tegen de westelijke zijde. Op de 2 perken zijn bloemperken en struiken terug te vinden, terwijl enkele zijden met een groenscherm worden afgebakend.

9) De Britse militaire begraafplaats Suffolk Cemetery met toegangspad wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats aangelegd in maart en april 1915 door de '2nd Suffolks'. Later, vooral tijdens het Duitse Lente-Offensief, volgden er nog bijzettingen, vooral van mannen van de '1st/4th & 1st/5th York & Lancasters'. Met 47 doden is dit één van de kleinste Britse militaire begraafplaatsen.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Kleine, typisch Britse militaire begraafplaats, ontworpen door J.R. Truelove. Karakteristieke elementen zijn het smeedijzeren toegangshekken, de bakstenen ommuring en het 'Cross of Sacrifice'. Het geheel wordt getooid met bloemperken, struiken en een lijsterbes.

10) De Britse militaire begraafplaats La Clytte Military Cemetery wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats door eenheden van de infanterie, artillerie en genie aangelegd tussen 1 november 1914 tot aan het Duitse Lente-Offensief. Tegen april 1918 lagen er bijna 600 doden, waarvan er 66 tot de genie en ca. 250 tot de artillerie behoorden. Na de oorlog werden meer dan 450 doden toegevoegd, waardoor er nu 1082 doden liggen, waarvan er 238 niet meer geïdentificeerd konden worden. Voor 20 van hen werd een 'special memorial' opgericht, omdat aangenomen wordt dat ze onder een naamloze grafsteen begraven liggen.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Begraafplaats met langwerpig grondplan, ontworpen door Edwin Lutyens en N.A. Rew. Aan straatzijde staan 2 bakstenen toegangsgebouwen met rondbogige doorgang. Andere karakteristieke elementen zijn de bakstenen ommuring, de 'Stone of Remembrance' centraal vooraan en het 'Cross of Sacrifice' centraal achteraan. Achter dit offerkruis staan de 20 'special memorials' opgesteld tegen een gebogen achtermuur. De graven liggen verspreid over 6 perken, die getooid worden met bloemperken, struiken en de hartbladige els.

11) De Britse militaire begraafplaats Loch Hospice Cemetery met het graf van Majoor Redmond en toegangspad wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats ontstaan n.a.v. de Mijnslag van 7 juni 1917. De begraafplaats zou tot aan het Duitse Lente-Offensief gebruikt worden. Hier werden doden begraven door gevechtseenheden of door medische posten, die in de nabijgelegen instelling gestationeerd waren. Na de wapenstilstand werden nog 4 graven toegevoegd, wat het totaal op 246 doden uit de Eerste Wereldoorlog brengt. Voor 10 mannen werd een 'special memorial' opgericht, omdat hun graf door artillerievuur vernield werd. Tenslotte liggen er nog 14 Britten begraven, die in mei - juni 1940 omgekomen zijn.

Uitermate zeldzaam is het particulier graf dat vlakbij Loch Hospice Cemetery terug te vinden is. Bovendien getuigt dit graf van de Ierse katholieke parlementariër William Redmond van de penibele toestand, waarin het politiek verscheurde Ierland zich decennialang bevond. Redmond kwam tijdens de Mijnslag van 7 juni 1917 om het leven, toen zijn 16<sup>de</sup> divisie zij aan zij vocht met de protestantse 36<sup>ste</sup> (Ulster) divisie, in eigen land gezworen vijanden. Na-oorlogse pogingen om het graf van Redmond over te brengen naar een reguliere Britse militaire begraafplaats werden op de één of andere manier steeds gedwarsboomd.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Begraafplaats ontworpen door W.H. Cowlshaw, met typische kenmerken zoals de natuurstenen ommuring en het 'Cross of Sacrifice' centraal achteraan op een verhoogd terras. De teksten van de landplaten zijn gegrift in een witte natuurstenen zitbank bij de toegang. De graven liggen verspreid over 3 perken. Het geheel wordt getooid met bloemperken, struiken en berken.

In het verlengde van het graspad naar de begraafplaats ligt het eenzame, particuliere graf van William Redmond, vervaardigd uit grijze hardsteen.

- 12) De Britse militaire begraafplaats Locré No. 10 Cemetery wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats die door Franse troepen aangelegd was, toen ze hier vochten tijdens het Duitse Lente-Offensief. De 248 Franse graven werden na de oorlog verwijderd. Tegelijk werden Britse en Duitse graven uit de slagvelden rondom Loker naar deze begraafplaats geconcentreerd. De 58 Britse doden zijn vooral omgekomen t.g.v. de Ontzettingsgevechten van augustus 1918. Opmerkelijk is het feit dat er op deze Britse begraafplaats meer Duitsers dan Britten begraven liggen, namelijk 75 Duitsers, waarvan er slechts 3 konden geïdentificeerd worden.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Begraafplaats ontworpen door W.H. Cowlshaw, met karakteristieke elementen zoals de natuurstenen ommuring, een smeedijzeren toegangshek en het 'Cross of Sacrifice'. De 75 Duitsers liggen onder 9 rechthoekige grafstenen in de uitsprong links achteraan. Het geheel wordt getooid met struiken, bloemperken en 2 meidoorns.

- 13) De Britse militaire begraafplaats Kandahar Farm Cemetery wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats tussen november 1914 en het Duitse Lente-Offensief aangelegd. Een kleine Duitse begraafplaats van tijdens de daaropvolgende Duitse bezetting werd verwijderd. Na de geallieerde herovering van de omgeving tijdens de 'Ontzettingsgevechten', werden nog graven toegevoegd. Van de 446 doden zijn er veel afkomstig van de '14th (Light) Division'.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Begraafplaats ontworpen door Ch. Holden en W.H. Cowlshaw, grotendeels omgeven door een natuurstenen muur. Het 'Cross of Sacrifice' staat centraal vooraan op de begraafplaats. Achteraan staat een natuurstenen schuilgebouw met een dak uit witte natuurstenen blokken. De grafstenen liggen vrij onregelmatig verspreid over 2 perken. Behalve de bloemperken en struiken zorgen vooral de vele sierkersen voor een serene sfeer.

- 14) De Britse militaire begraafplaats Maple Leaf Cemetery met toegangspad wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats tussen december 1914 en december 1917 aangelegd door 'field ambulances' (medische posten) en gevechtseenheden. Zo was tussen juli 1915

en april 1916 het '3th Canadian Field Ambulance' hier gestationeerd. De begraafplaats is naar deze Canadese eenheid genoemd. Tijdens de Duitse bezetting na het Lente-Offensief werden nog enkele Duitse graven toegevoegd. Nu liggen er 176 militairen begraven.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Britse militaire begraafplaats ontworpen door G.H. Goldsmith. Karakteristieke elementen zijn de bakstenen ommuring en het 'Cross of Sacrifice' bij het geplaveid toegangsgedeelte. Aan de oostelijke rand zorgen Portugese laurierkers en een gracht voor de afbakening. Het geheel wordt getooid met bloemperken, struiken (o.m. Japanse kardinaalsmuts) en een esdoorn.

- 15) De Britse militaire begraafplaats Westhof Farm Cemetery wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats aangelegd vanaf mei 1917, toen de nabijgelegen hoeve 'Westhof Farm' als hoofdkwartier gebruikt werd door de Nieuw-Zeelandse Divisie. Ze bleef in gebruik door gevechtseenheden en medische posten tot de verovering van het dorp in april 1918. Volgens het huidige register liggen er 136 militairen begraven. Voor 6 militairen, wiens graf vernield raakte door het artillerievuur, werd een 'special memorial' opgericht.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Kleine begraafplaats op een heuvelflank gelegen, met een prachtig panoramisch zicht op de omgeving. Het ontwerp is van G.H. Goldsmith. Vooral in de hoek waar het 'Cross of Sacrifice' staat, steekt de begraafplaats hoog boven het straatniveau uit. Behalve de bakstenen toegangspartij wordt de begraafplaats omgeven door een haag (beuk).

- 16) De Britse militaire begraafplaats Westoutre British Cemetery wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats aangelegd tussen oktober 1917 en april 1918, en opnieuw tussen augustus en oktober 1918. Tussen april en augustus 1918, tijdens en na het Duitse Lente-Offensief, werd ze gebruikt door Franse troepen. De 72 Franse graven werden na de oorlog verwijderd, terwijl een 50-tal graven van het Gemenebest werden toegevoegd. Nu liggen er 175 doden uit de Eerste Wereldoorlog begraven, evenals 5 doden uit mei - juni 1940. Er liggen o.m. 3 mannen van het 'Chinese Labour Corps'.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Begraafplaats ontworpen door W.H. Cowlshaw. Behalve aan straatzijde wordt de begraafplaats omgeven door een rode bakstenen muur, afgedekt met witte

natuursteen. De toegangspartij is in 2 niveaus aangelegd met aanplantingen en wordt omsloten door bakstenen muurtjes en een smeedijzeren hekken. Het 'Cross of Sacrifice' staat vooraan op de begraafplaats. De grafstenen zijn onregelmatig geschikt, terwijl het geheel wordt getooid met bloemperken, struiken en berken.

17) De Britse militaire begraafplaats Cabin Hill Cemetery met toegangspad wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Eén van de vele Britse militaire begraafplaatsen, die ontstaan zijn t.g.v. de Mijnslag van 7 juni 1917. Na de verovering van Wijtschate begroef de '11th division' er haar doden. De begraafplaats bleef tot aan het Duitse Lente-Offensief een frontlijnbegraafplaats. De naam verwijst naar een herdershut die vlakbij de begraafplaats stond. Er liggen 67 militairen begraven, allen geïdentificeerd.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Kleine begraafplaats ontworpen door N.A. Rew. Typische elementen zijn het smeedijzeren toegangshekken en het 'Cross of Sacrifice'. De begraafplaats wordt deels omgeven door een bakstenen muur met witte dekstenen, deels door een haag (beuk).

18) De Britse militaire begraafplaats Croonaert Chapel Cemetery met toegangspad wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Eén van de vele Britse militaire begraafplaatsen die ontstaan zijn t.g.v. de Mijnslag van 7 juni 1917, genoemd naar de nu verdwenen Croonaertkapel. Tussen juni en november 1917 werden er 52 doden van de '19th Division' begraven, naast enkele Britten van andere eenheden. In april 1918 en januari 1919 volgden nog 2 bijzettingen. De 51 Duitsers die er oorspronkelijk begraven lagen, werden na de oorlog verwijderd. Zodoende liggen er 74 Britten en 1 man van het 'Chinese Labour Corps'.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Kleine begraafplaats temidden van het glooiende landschap van Heuvelland gelegen, ontworpen door W.C. Von Berg. De begraafplaats is ommuurd met een natuurstenen muur en bevat zoals gebruikelijk een 'Cross of sacrifice'. De grafstenen maken deel uit van één perk. Behalve bloemperken en struiken wordt de begraafplaats getooid met 4 berken.

19) De Britse militaire begraafplaats Derry House Cemetery No. 2 met deel Duitse bunker wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats ontstaan t.g.v. de Mijnslag van 7 juni 1917. Oorspronkelijk waren er 2 begraafplaatsen bij 'Derry House', maar 'Derry House No. 1' werd na de oorlog ontruimd. No. 2 werd vanaf juni 1917 aangelegd door de '11th Division' en zou gebruikt worden als frontlijnbegraafplaats tot in december 1917. In oktober 1918 begroef de '2nd London Scottish' er nog enkele van haar mannen. Nu liggen er 163 geïdentificeerde doden begraven.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Begraafplaats met een bakstenen ommuring, ontworpen door W.H. Cowlshaw. De 2 perken met graven zijn van mekaar gescheiden door een perk, waarin het 'Cross of Sacrifice' en de landplaten ondergebracht zijn. De toegang wordt geflankeerd door dubbele muurpijlers. In het meest noordelijke perk is een deel van een Duitse bunker te zien. Behalve bloemperken en struiken staan er op de begraafplaats verschillende Zweedse lijsterbessen.

20) De Britse militaire begraafplaats Lone Tree Cemetery met toegangspad wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Eén van de vele begraafplaatsen, die volledig in het teken staat van de Mijnslag van 7 juni 1917. Vlakbij de begraafplaats ligt de 'Lone Tree Crater' (ook wel 'Spanbroekmolenkrater' of 'Pool of Peace' genoemd), 1 van de 19 dieptemijnen die op 7 juni 1917 tot ontploffing gebracht werden. Toen vielen vele slachtoffers onder de 'Royal Irish Rifles (36th Ulster Division)'. Maar liefst 60 van deze 88 doden op deze begraafplaats behoorden tot de 'Royal Irish Rifles'.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Vrij kleine begraafplaats met bakstenen ommuring, gelegen in een weide bij een vijver waarrond wilgen staan. Andere typische elementen zijn het 'Cross of Sacrifice' en het toegangshek, dat gevat zit in een gebogen toegangsmuur. De grafstenen liggen vrij onregelmatig verspreid over 2 perken links en rechts van de toegang. Het ontwerp van de begraafplaats is van de hand van J.R. Truelove.

21) De Britse militaire begraafplaats Oosttaverne Wood Cemetery wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Eén van de grotere Britse militaire begraafplaatsen in Heuvelland, ontstaan t.g.v. de Mijnslag van 7 juni 1917. Hier werden voor het eerst doden begraven nadat de nabijgelegen Duitse verdedigingslijn samen met het

nabijgelegen bos op 7 juni 1917 werd veroverd door de '19th (Western) Division' en de '11th (Northern) Division'. Oorspronkelijk werden er 2 begraafplaatsen aangelegd, die nu samen perken I tot III van de huidige begraafplaats vormen. Ze werden tot in september 1917 gebruikt.

Na de oorlog werden de perken uitgebreid. De vlakbij gelegen Duitse begraafplaats met ca. 1100 graven werd in de jaren '50 overgebracht naar de grote Duitse verzamelbegraafplaatsen. Er liggen nu 1121 mensen uit de Eerste Wereldoorlog begraven, waarvan er maar liefst 785 niet meer geïdentificeerd konden worden. Daarnaast liggen er nog 117 Britten en 1 Fransman uit de Tweede Wereldoorlog begraven. Zij lieten het leven eind mei - begin juni 1940, tijdens de chaotische terugtrekking naar Duinkerke en de daarmee gepaard gaande zware gevechten.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Begraafplaats ontworpen door E. Lutyens en N.A. Rew, met imposant toegangsgebouw opgetrokken uit groengrijze en witte natuursteen en afgewerkt met een schilddak. Dit gebouw bevat 3 rondbogige doorgangen, waarvan er 2 aan straatzijde afgesloten zijn met balustrades, met dubbele vaasvormige balusters. Binnenin is een witgepleisterd tongewelf aangebracht.

De begraafplaats wordt grotendeels omgeven door een natuurstenen muur. Centraal op het middenpad staat de 'Stone of Remembrance', een perk verder staat het 'Cross of Sacrifice'. De graven zijn aangelegd in 8 verschillende perken, waarbij vooral de eerste 3 perken achteraan op de begraafplaats vrij onregelmatig gerangschikt zijn. Het geheel wordt getooid met bloemperken, struiken (o.m. hertshooi), Zweedse lijsterbessen en populieren.

- 22) De Britse militaire begraafplaats R.E. Farm Cemetery wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats vanaf december 1914 aangelegd door de '1st Dorsets', ten oosten van de zgn. 'R.E. Farm' ('Royal Engineers Farm'). In januari 1915 begon hetzelfde bataljon met een tweede begraafplaats ten westen van de boerderij. De 24 graven van deze tweede begraafplaats werden na de oorlog overgebracht naar de grotere begraafplaats ten oosten van de boerderij, samen met 1 veldgraf. Drie Franse graven werden verwijderd. Nu liggen er 179 doden begraven.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Typisch Britse militaire begraafplaats van W.C. Von Berg, omheind met een bakstenen muur, afgedekt met witte natuursteen. Andere gebruikelijke elementen zijn het smeedijzeren toegangshekken en het 'Cross of Sacrifice'. De grafstenen zijn verdeeld over 4 perken. Het geheel wordt opgefleurd met bloemperken en struiken.



23) De Britse militaire begraafplaats Somer Farm Cemetery wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Eén van de vele begraafplaatsen in Heuvelland die ontstaan zijn t.g.v. de Mijnslag van 7 juni 1917. De begraafplaats bleef in gebruik tot in maart 1918, in oktober volgden nog enkele bijzettingen. De nabijgelegen begraafplaats 'Somer Farm Cemetery No. 2' werd na de oorlog ontruimd. Er liggen 67 Britten en 24 Australiërs begraven. Voor 5 van hen werd een 'special memorial' opgericht, omdat hun graf niet meer teruggevonden kon worden.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Vrij kleine en typisch Britse begraafplaats, ontworpen door W.H. Cowlshaw. Ze wordt omheind met een natuurstenen muur met bloembakken. Centraal tegen de achterste muur, recht tegenover de toegang staat het 'Cross of Sacrifice', dat geflankeerd wordt door 2 sierkersen.

24) De Britse militaire begraafplaats Spanbroekmolen British Cemetery met toegangspad wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats die volledig in het teken staat van de Mijnslag van 7 juni 1917. De nabijgelegen Spanbroekmolenkrater, ook wel 'Lone Tree Crater' of 'Pool of Peace' genoemd, is 1 van de 19 dieptemijnen, die op 7 juni 1917 tot ontploffing werden gebracht. Toen vielen vele doden onder de 'Royal Irish Rifles'. Van de 58 doden op Spanbroekmolen British Cemetery behoorden er 57 tot de '36th Ulster Division', waarvan het merendeel tot de 'Royal Irish Rifles'. 55 van hen stierven op de beruchte 7<sup>de</sup> juni, de 3 andere op de 8<sup>ste</sup> juni. De begraafplaats raakte tijdens latere gevechten zwaar beschadigd, waardoor de graven van 6 mannen niet meer teruggevonden konden worden. Zij worden herdacht met een 'special memorial'.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Kleine, typisch Britse militaire begraafplaats die prachtig gelegen is in het glooiende landschap van Heuvelland. De aanleg van de begraafplaats is van de hand van J.R. Truelove. Ze is ommuurd door een bakstenen muur, afgedekt met witte natuursteen en bevat zoals gebruikelijk o.m. een 'Cross of Sacrifice'.

25) De Britse militaire begraafplaats Torreken Farm Cemetery No. 1 met toegangspad wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Torreken Farm Cemetery No. 1 is één van de vele begraafplaatsen, die aangelegd zijn na de Mijnslag van 7 juni 1917. Ze werd gestart door de

'5th Dorsets' en bleef in gebruik als frontlijnbegraafplaats tot in april 1918 (Duitse Lente-Offensief). Nu liggen er 104 militairen begraven, waaronder 14 Duitsers.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Kleine begraafplaats in een landelijke en licht glooiende omgeving gelegen, ontworpen door W.C. Von Berg. Ze wordt omheind door een natuurstenen muur en bevat typische elementen zoals het 'Cross of Sacrifice' en de landplaten. Het geheel wordt getooid met bloemperken en 2 honingbomen.

- 26) De Britse militaire begraafplaats Wytschaete Military Cemetery met gedenkkruis voor de '16th Irish Division' wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Verzamelbegraafplaats die na de oorlog werd aangelegd door de concentratie van verspreide graven en de ontruiming van kleinere begraafplaatsen in de omgeving van het dorp. Op de begraafplaats liggen 1003 doden begraven, waarvan er 674 niet meer geïdentificeerd konden worden. Er staan 25 'special memorials' voor mannen, waarvan aangenomen wordt dat ze onder een naamloze grafsteen liggen of wiens graf op hun oorspronkelijke begraafplaats verloren ging.

Het gedenkteken voor de '16th Irish Division' werd onthuld op 22 augustus 1926. Het wil herinneren aan de 16<sup>de</sup> divisie die 'Whitesheet' (Wijtschate) veroverde tijdens de Mijnslag van 7 juni 1917. Toen vocht deze katholieke Ierse divisie zij aan zij met de protestantse 36<sup>ste</sup> (Ulster) divisie, in eigen land gezwoeren politieke vijanden.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Begraafplaats ontworpen door E. Lutyens en W.H. Cowlshaw. Vanaf de open toegang met trappen vertrekt een middenpad naar het 'Cross of Sacrifice', die gemarkeerd wordt door 4 coniferen. De 'Stone of Remembrance' staat rechts achteraan op de begraafplaats. De graven liggen vrij regelmatig geschikt over 6 perken. De begraafplaats wordt verder getooid met bloemperken, struiken, 2 treurwilgen en 2 populieren achteraan het middenpad, waar een stenen zitbank staat.

Het gedenkteken voor de '16th Irish Division' is symbolisch opgebouwd uit een Keltisch kruis uit graniet op een artificiële rotsformatie. Op het kruis staat een klaverblad in holreliëf afgebeeld.

- 27) De Britse militaire begraafplaats Packhorse Farm Shrine Cemetery met toegangspad wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats tussen april en juni 1915 aangelegd door de '46th (North Midland) Division', bij een kapelletje ('shrine') nabij 'Packhorse Farm'.

Op deze boerderij legde dezelfde divisie nog een andere begraafplaats aan, maar deze graven werden later overgebracht naar Lindenhoek Chalet Military Cemetery. Op Packhorse Farm Shrine Cemetery liggen er 59 geïdentificeerde Britten begraven, waarvan er 54 behoorden tot de 46<sup>ste</sup> divisie.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Kleine, typisch Britse militaire begraafplaats ontworpen door W.H. Cowlshaw. Ze wordt deels omgeven door een bakstenen muur afgedekt met witte natuursteen, deels door een haag. Onder het 'Cross of Sacrifice' zijn de landplaten en een zitbank verwerkt.

28) De Britse militaire begraafplaats Pond Farm Cemetery met toegangspad wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats in juli 1916 aangelegd door de '3rd Rifle Brigade' en de '8th Buffs'. Ze bleef in gebruik door gevechtseenheden en medische posten tot in oktober 1917. In april en september 1918 werden nogmaals bijzettingen verricht. Er liggen nu 296 Britten en 5 Duitsers. Meer dan de helft van de Britten behoorde tot Ierse regimenten.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Typisch Britse begraafplaats ontworpen door Charles Holden en W.H. Cowlshaw. Karakteristieke elementen zijn de natuurstenen ommuring, het natuurstenen schuilgebouw, met een dak uit witte natuurstenen blokken en het 'Cross of Sacrifice' dat op een verhoogd perk is geplaatst. Het geheel wordt getooid met bloemperken, struiken en sierappels.

29) De Britse militaire begraafplaats Wulverghem-Lindenhoek Road Military Cemetery wordt beschermd als monument omwille van de:

- Historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Begraafplaats gestart in december 1914 door 4 bataljons van de '5th Division', nabij een nabijgelegen medische post. Ze bleef in gebruik tot juni 1917 en opnieuw in september en oktober 1918. Het oorspronkelijke perk I werd na de wapenstilstand uitgebreid met 4 perken met graven uit de omliggende slagvelden en uit kleinere begraafplaatsen, die ergens tijdens de oorlog, maar vooral in april en september 1918 om het leven gekomen zijn. Nu liggen er 1010 doden, waarvan er 352 niet meer geïdentificeerd konden worden. Voor 9 van hen werd een 'special memorial' opgericht.

- Artistieke waarde en historische waarde, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

Begraafplaats ontworpen door Ch. Holden en W.C. Von Berg. Opvallend is het bakstenen schuilgebouw rechts vooraan, met een schilddak uit witte

natuurstenen platen. Het gebouw bevat langs straatzijde een klein balkon, langs de andere zijde 2 pseudo-Dorische zuilen, waardoor het een plechtig karakter krijgt. De 'Stone of Remembrance' staat vooraan bij de toegang, het 'Cross of Sacrifice' staat achteraan. De perken worden getooid met bloemperken, struiken en platanen.

**Art. 3.** Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

A. De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994 en 22 augustus 2006).

Brussel,

**22 JAN. 2009**

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en  
Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening



Dirk VAN MECHELEN